

[Sigsgaard.]

for dem nede på jorden. De arbejdere, hvis børn næsten holdes ude fra de højere uddannelser, har for længst i udtalelser erklæret sig solidariske med studenternes kamp for uddannelsesdemokrati. Der er behov for demokratisering på læreanstalterne. Men behovet for solid økonomisk støtte til unge under uddannelse er måske endnu mere påtrængende, hvis der skal rådes bod på det forhold, at kun 2 pct. fra de ufaglærtes gruppe kommer i gymnasiet, medens hele 56 pct. fra det øverste samfundslag kommer der.

Indførelse af en egentlig uddannelsesløn kan danne basis for en demokratisering, så læreanstalterne også i praksis åbnes for unge fra befolkningens brede lag. Forsøg på fra de borgerlige partiers side at bevare eller udvide lånefinansieringen vil være ensbetydende med et forsøg på at bevare de bedrestillede befolkningsgruppers uddannelsesprivilegier.

Hvis egentlig løn under uddannelse gennemføres, vil det også være grundlag for at mindske den alt for store forskel, der i dag er på akademiker- og arbejderlønninger.

I stedet for at foreslå reformer på de områder, jeg her har nævnt, i stedet for at imødekomme de meget rimelige krav, der er rejst bl. a. fra de studerendes side — eller i hvert fald at forsøge at vurdere dem positivt — valgte statsministeren i interviewet med Berlingske Tidende at prøve at true de unge til at indordne sig. Det var afslørende. Det var ukløgt.

Mange steder rundt om på jordkloden vinder de autoritære kræfter styrke i denne tid. I Tjcekoslovakiet var en demokratisering i gang, der havde aktiviseret befolkningen politisk i en grad, vi ikke finder mage til på vore breddegrader. Socialister overalt fulgte udviklingen med stor interesse. Mange så frem til, at det måske i Tjcekoslovakiet kunne lykkes at virkeliggøre en socialisme baseret på demokrati på alle livets områder.

Det bureaukratiske sovjetiske system kan ikke virke tiltrækkende på befolkningerne i industrilandene. Men en socialisme, der indebærer gennemført demokrati i modsætning til vestens formelle demokrati, ville være en virkelig trussel mod kapitalismen med dens undertrykkelse.

Sovjetunionens og dens allieredes brutale knægtelse af Tjcekoslovakiet satte en stopper

for demokratiseringen, i hvert fald foreløbig. Det tjcekoslovakiske folks enige afstandtagen fra okkupationen og dets modige holdning under de vanskelige forhold er beundringsværdig.

Hvad har interventionen i Tjcekoslovakiet lært os? eller hvad burde den have lært os?

Det viste sig, at landets store og stærke hær var til ingen nytte. De mange fly og kanoner var overflødige, men den ikke-voldelige, ikke-militære modstand fejrede store triumfer.

Begivenhederne viser endnu en gang, at militærblokkene ikke først og fremmest truer hinanden, men at de to stormagter hver for sig bruger deres blok til at dominere og måske direkte undertrykke deres små medlemslande. Truslen mod Tjcekoslovakiets uafhængighed kom ikke fra vest, men fra Sovjetunionen.

Truslen mod Danmarks suverænitet kommer ikke fra øst, men fra USA.

Det står klart, at der er en stiltiende forståelse mellem USA og Sovjet om opdelingen af verden i interessesfærer. USA blander sig ikke i, hvad Sovjet foretager sig i Østeuropa, og Sovjet blander sig ikke i, hvad USA foretager sig i Mellem- og Latinamerika. Det sidste blev klart demonstreret, da USA i 1965 med 30.000 tropper satte en stopper for demokratiet i Den dominikanske Republik.

Hvor var det officielle Danmark for resten dengang? Hvor var de nuværende regeringspartier? Er fordømmelsen af Sovjets invasion i Tjcekoslovakiet ikke noget hyklerisk, når man samtidig stiltiende finder sig i de overgreb, vore egne allierede gør sig skyldig i, og som Danmark i kraft af alliance er medansvarlig for?

Det var ubehageligt at opleve, hvordan NATO-politikerne benyttede Tjcekoslovakiets ulykke til et forsøg på at stive NATOs vaklende prestige af. Den cementering af blokkene, man stræber efter, vil fastfryse fronterne og gøre de små lande, inklusive Tjcekoslovakiet og Danmark, endnu mere afhængige af stormagterne, end de er i forvejen. I stedet bør Danmark gøre alt for at komme ud af NATO og for at få oprettet et bælte af neutrale stater ned gennem Europa.

For nogle måneder siden hørte vi næsten intet om krigen i Nigeria, selv om den rasede lige så voldsomt som nu. Telegrambureauer